GEORGE DRUMUR

ÎNSEMNELE ANILOR

facla

Lei 7,50

GEORGE DRUMUR

INSEMNELE ANILOR

Fiului meu
Marian Pavelescu,
cu dragoste pentru talentul
său de prozator, în a cărui
împlinire cred din toată ființa,
cu mare dragoste,
și fericire. —

George Drumur

Simitrara
22 aprilie 1973.

Coperta : LIDIA CIOLAC

TIMIŞOARA 1973

GEORGE DRUMUR

ÎNSEMNELE ANILOR

Prefață de GEORGE MUNTEAN

EDITURA FACLA

PREFAȚA

Autorul prezentelor Însemne *a impresionat de la început prin diversitatea înzestrărilor sale, prin voința de a se cultiva și informa, prin generozitatea cu care s-a dăruit feluritelor activități publice, îndeosebi acelora având o legătură, directă sau apropiată, cu arta. Așa, spre exemplu, George Drumur se numără printre puținii scriitori de la noi și chiar de aiurea care au cunoștințe în domeniul muzicii și al matematicii, asupra legăturilor cărora cu poezia se insistă atîta de la o vreme. Studiile și cultura i-au înlesnit, între altele, să se descopere și să se adîncească în sine, grăbindu-i evoluția și lărgindu-i substanțial posibilitățile de a se confrunta pe larg cu peisajul literar românesc. Prin atari împrejurări s-a ajuns ca, ceea ce părea la început (și în parte era) expresie strictă a contextului cultural din locurile de origine (e născut la 14 martie 1911, în localitatea Mănăstirea-Horecii), să devină cu timpul, printr-un efort constant de stilizare și epurare de accident și modă, particularitatea de bază a liricii sale, în care Ion Biberi, ocupîndu-se de volumul de debut,* Solstiții *(1936), vedea în primul rînd „sinceritate, forță, bogăție; poetul se exprimă fără efecte, într-o limbă savuroasă și plină"*

Este o plinătate izvorîtă din strînsa legătură cu expresivitatea populară, cu viața oamenilor de la țară, între care a crescut și cu care a conviețuit pînă tîrziu, trecîndu-le ades dorurile și elanurile, bucuriile și amintirile în propriu-i cîntec, pe care-l prefața în primul volum cu versurile: „Te-am răspîndit, stea umedă prin rouă, / în ceasul cînd ferestrele albastre s-au deschis / Spre lumi nelămurite. Iată slava nouă, / în care am să intru ca-ntr-un vis". *Noua slavă e dată în bună*

măsură de contactul revelator cu lumea de dincolo de orizontul originar, fără însă ca poetul să se rupă în nici un fel de acela.

De asemenea, încă de la debut, în anul 1933, în revista Junimea literară, atmosfera poeziei sale are în general destule date comune cu cea a multora dintre poeții provinciei natale. El scrie o vreme, ca și ei, poeme cu voevozi și cetăți, cu aluzii la vremuri eroice și gesturi năpraznice, oscilînd între inspirația folclorică și cea livresc-modernă.

Între timp, în 1939, poetul tradusese libretul operei Orfeu de Ch. W. Gluck, inaugurînd astfel o nouă direcție de preocupări, din care vor rezulta de-a lungul anilor versiunile românești ale libretelor unor opere, precum Pescuitorii de perle de G. Bizet (1959), Elixirul dragostei de Gaetano Donizetti (1967), Norma de Vincenzo Bellini (1968), lucrări aflate toate în repertoriul permanent al Operei de stat din Timișoara, oraș în care poetul s-a stabilit îndată după ultimul război, desfășurînd acolo, în continuare, o intensă și diversă activitate. De asemenea, pe lîngă numeroase tălmăciri de lieduri, coruri etc. clasice, romantice și contemporane, George Drumur a dat versiunea românească a marelui oratoriu Anotimpurile de Haydn, activitate ce, presupune multă migală, conformare la rigorile muzicii, rămînînd însă adesea într-un nedrept anonimat. Experiența acumulată pe această cale se va răsfrînge în mai multe chipuri asupra poeziei sale. Aceasta dobîndește mai multă fluență, un plus de muzicalitate, o vioiciune a versului și o distribuire de accente caracteristică.

Paralel, a scris începînd cu anul 1948, versuri pentru care au compus muzica — inspirată, ca și ele, din realitățile noastre contemporane — numeroși compozitori, între care Sabin Drăgoi, Eugen Cuteanu, Mircea

Hoinic, Alma Cornea-Ionescu, Richard Oschanitzky, Ion Crişan, Vasile Ijac, Nicolae Brînzeu, Sava Ilin, Victor Marchievici. Multe dintre ele (cantate, coruri, lieduri, balade) au apărut în diferite culegeri, iar o mare parte se execută de către diferite formaţii artistice, răsplătind astfel o activitate desfăşurată aproape constant pe parcursul unui sfert de secol. Uneori respectiva îndeletnicire a lăsat însă şi urme puţin agreabile în poezia lui George Drumur. Este vorba de o anume ţinută săltăreaţă a acesteia, de o sonoritate cîteodată mecanică, ce dă un aer idilic sau de-a dreptul facil unora dintre versuri.

Dar pînă la etapa aceasta, a unei mai pronunţate împletiri cu muzica şi a exprimării directe a farmecului muzical în versuri, poezia lui George Drumur a parcurs un itinerar demn de atenţie.

Următorul volum, după Solstiţii *este* Suflete în azur *(1940), cu cinci desene ale pictorului Mac Constantinescu. Mai susţinută şi unitară decît prima carte, aceasta îl va impune serios opiniei publice. Acum:* „Cuvintele mele n-au, poate, liniştea / pe care-o cauţi între ierburi şi păşuni", *dar au o gravitate pe care însemnările din presa vremii au subliniat-o deîndată. O sete de* „toate copilăriile" *şi o presimţire dramatică a marilor dezastre* („Zilele din juru-ne se subţiază / Şi privirea, uite, nu ne mai e trează") *se împleteşte cu plînsul celor ajunşi la răscrucea rău prevestitoare a războiului ce invada lumea din toate părţile:* „Numele nu ni-l scriu pe nici o cruce / Şi nu ştim nici unde drumul ăsta duce". *Se aud iarăşi multe colinde, e o revărsare abundentă de* azur *(cuvînt foarte frecvent în poezia de atunci, cu prelungiri ulterioare pînă la Nicolae Tăutu, Dragoş Vicol şi la alţii mai recenţi), revin* voievozii, stelele *şi alte cuvinte şi imagini obsedante, dar uneori răsar versuri memora-*

bile. Reflexe din Rilke, Trakl şi alţi poeţi germani, se întrevăd semnificativ asimilate („Poate sufletul fratelui de sub veac / Se va ridica, încet, din umbra / Frunzarelor de ani, să ne întîmpine"), *cumulînd cu unele substanţial convertite, din Lucian Blaga şi mai ales din Tudor Arghezi:* „Ne-am rugat noi cît ne-am rugat / Dar şi cuvintele ni s-au uscat, / Nu ne mai slujesc, nu vor să mai sune, — / Nici nu ştim cum să ne mai închinăm — / Şi poate c-am avea ce spune, / Dar parcă nici a oameni nu mai semănăm." *Din incertitudine răsare credinţa îndreptăţită a poetului că* „Victoria vîrstelor nehotărîre încă / Va creşte-ncet din anotimpuri", *ceea ce se va întîmpla şi cu propriile-i versuri. El caută mereu o cale de* întoarcere *la origini, la puritate şi la o „altă bucurie", pe care o presimte încă nelămurit, dar aproape. Vom fi,* „în primă schimbare, poate mai drepţi, mai vii". *În vederea ei, el face* Popasuri în cărţi, *în care* „pătrund umil ca-n vegetal culoarea" *şi* „parcă n-aş vrea o altă glorie / Decît să stau lîngă aceste pagini", *cele mai multe ale confraţilor contemporani, despre care scrie în 1942 un notabil eseu. Iar pentru strîngerea legăturilor cu marii scriitori ai ţării organizează tot pe atunci, în cadrul cercului literar al revistei* Bucovina literară *pe care a condus-o din 1941 pînă la ultimul număr (apărut în Banat), mari festivităţi populare la care au luat parte Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Gala Galaction, Ionel Teodoreanu şi alţii, de la care scriitorul deţine mărturii pe care ar trebui să le facă publice. Dar entuziasmul său merge mai departe, şi la 15 august 1943 organizează chiar un congres al scriitorilor la Putna, încheiat cu o mare sărbătoare populară, semnificativă pentru pătrunderea în mase a scrisului românesc. Prin toate acestea el dorea* „ca din nămolul veşted, slut, să crească iar azur, — şi

alte înfruntări să-ndure". *Participă, de aceea, la felurite şezători literare, organizate în sate şi oraşe, în licee, printre studenţi etc., mînat mai ales de dorinţa de a depista tinere talente şi a le asigura o cale de afirmare, ceea ce s-a şi întîmplat, în paginile revistei, la a cărei iniţiere contribuise şi pe care o conducea, afirmîndu-se mai cert autori ca Ion Istrati, Dragoş Vicol, George Sidorovici şi alţii, iar în editura pe care o înfiinţase, tipărindu-şi volume Traian Chelariu, Nicolae Tăutu şi alţii.*

Cunoscut şi prin această amplă activitate, poetul va pătrunde tot mai mult în presa vremii, colaborînd la Junimea literară, Revista Fundaţiilor, Convorbiri literare, Răboj, Gînd românesc (*Cluj*), Pagini literare *(Turda)*, Înnoirea *(Arad)*, Provincia *(Turnu Severin)*, Făt-Frumos *şi la alte reviste, impunîndu-se ca un autor fecund, divers, apt a întregi o operă care să-l menţină în atenţia publicului cititor.*

Volumul următor, Vatra cu stele (1942), *cum spunea E. Ar. Zaharie într-o recenzie, „se distinge prin subiecte mari, prin tratare gravă, prin lexic suculent popular". Volumul, reprezentativ, e ades brăzdat de umbrele adînci ale tristeţii, de spaimele trecerii timpului, din care nu ne salvează decît mitul, ori fapta cu rezonanţe:* „Oşteanul e fagul înfipt în istorie / Pe care balada îl creşte din glie". *Poetul scrie acum un ciclu de balade (una, a ciocîrliei, amintind străveziu de Alecsandri), alta despre întunecarea culorilor, încercînd* „din neguri să refacă sufletul neliniştit". *Nostalgia copilăriei iremediabil pierdută, revine şi acum obsedant. Alături, creşte dorul după satul natal. Inflexiuni din Barbu* („înaltele păduri agreste"), *din Emil Botta, ori Blaga* („Spre a ne pierde fiecare, / în vălul unui nou totem"), *comunităţi cu Eugen Jebeleanu, dar*

mai ales cu Iulian Vesper („Deşi pustiite ni-s şi inima şi dorul") *pot fi îndată sesizate. Deasupra lor însă, autorul simte cum îi trece frecvent şi semnificativ pe cerul poeziei sale* „steaua / Care-ncondeiază, rodnic, versul". *Iar aceasta va rodi canstant de acum încolo, pînă în actualitate, cum se vede şi din prezentul volum.*

Căci, desfăşurînd în continuare felurite activităţi obşteşti, participînd la şezători culturale şi literare, activînd în cadrul filialei şi asociaţiei scriitorilor, George Drumur a vrut să fie în continuare de folos patriei şi oamenilor ei, pe care îi cîntă dimpreună cu faptele lor. Solidaritatea cu strămbunii capătă acum noi înţelesuri, poetul simţindu-se renăscut odată cu ei în lumina nouă a ţării. Vocaţia lui de peisagist cunoaşte o nouă împlinire, acum cînd „orele cresc lîngă stele / Şi anii prin trunchi în inele". *Deşi, cu vremea,* „anii sînt mai mici şi verile-s mai scurte" *şi uneori* „îndoieli mă-nconjoară, mă strîng". *Tematic, poezia lui se deschide spre orizontul citadin, spre cel al tăietorilor de lemne şi al minerilor (văzuţi uneori cam festiv), spre* „livezile tinere", *care din* „Tulburatele adîncuri reînvie / Gemetele vieţii spre lumină".

George Drumur publică acum versuri şi proză (în Vrerea, Drapelul Roşu, Orizont, Zori noi *(Suceava) etc.), dînd la iveală în acelaşi interval un impresionant număr de traduceri, prin care îşi pune în valoare şi cunoştinţele în domeniul mai multor limbi şi literaturi. A tălmăcit în româneşte versuri de A. S. Puşkin, N. A. Nekrasov, Lermontov, Maiakovski, Scipaciov, K. Krapiva şi alţii, din nemţeşte echivalînd mai ales scrieri ale poeţilor contemporani germani din Banat (Franz Liebhard, Hans Kehrer, Irenne şi Hans Mokka etc.). A mai tradus din cehă, sîrbă etc., texte care, adunate, ar constitui un expresiv volum.*

Scrisul lui se aseamănă, în ce are semnificativ, cu acea legendară „poartă de lemn încrustată" *pe care o evocă într-un loc şi în ale cărei semne* „pîlpîie gîndurile înşirate de-o daltă / Şi o inimă bîntuită de nelinişti", *poetul îndemnîndu-ne, de altfel, constant pe toţi, să ne apropiem mereu de domeniul artei înălţătoare, pentru care a militat neobosit, şi să trecem prin* „poarta de lemn încărcată cu stele". *Iar noi îi putem răspunde, gîndindu-ne la activitatea şi la unele din cele mai bune versuri ale lui, că:* „Apa băută din palmele tale, / Ţine de foame, de somn şi de cale".

GEORGE MUNTEAN

SOLSTIȚII

(1936)

CUVÎNT ÎNAINTE

Te-am răspîndit, stea umedă, prin rouă,
În ceasul cînd ferestrele albastre s-au deschis
Spre lumi nelămurite. Iată slava nouă,
În care am să intru ca-ntr-un vis.

Prevăd înalturi mari de timp, curate,
Şi adîncimi de întuneric, nefireşti;
Pe mîini lumini de veghe strecurate
Prin dunga nesfîrşitelor fereşti.
Cum urcă limpede în inimi liniştea...

Priveşti?...

PRIDVOR CU VOIEVOZI

Pe drumuri dantelate cu legendele moldave,
Voievozii prin furtunile-nserărilor pornesc
Spre mănăstiri, spre veşnice vegheri bolnave,
Şi-n glorie primesc pereţii trupul lor domnesc.

În funde de tăceri, cosiţe de cărbune,
Domniţele sfioase-n dragoste înnoadă,
Şi-aşteaptă trandafirii zărilor să sune,
Prin plaur, albi, hulubii în poale să le cadă.

Apusurile cînd se vor închide-n stuhuri
Cuminţi ca îngerii prin albăstrimi şi stele,
Miracolele-ntîi plecărilor din duhuri,
Sub cerul lor din somn, vor tulbura castele.

Iar prundurile-n alb vor pregăti popasul
Geroaselor ajungeri. — Neaua de veninuri
Va-mpiedica intrarea-n mănăstiri pîn'ceasul
Se va închide stins în mîndrele seninuri.

La vatra nedormitului păstor, un mugur
Cu fîlfîit sălciu şi uguit de soare,
Va străpezi, cu clopote sunînd, nou strugur,
Şi va sluji plecarea vieţii prin ninsoare.

Arginţii dimineţilor, prin cimbruri, rare
Pe unde cerul răsfirat în curcubeie
Se moaie-n ierburi : abur de decor pe zare
Şi rodul de pelin se mută în ştiubeie.

Iar voievodul, prins cu spada-n mînă
Străpunge asfinţitul unde urma-l mînă.

TRECERE SIMPLĂ

Zborului din vis înalt,
Vînăt, ca un strop de stea
Cînd amurgul o să-i stea
Spumă peste ierbi, din salt.

Nimeni n-o să-i vadă urma —
Roua i-o va bea, de leac,
Iedul mic cît un gîndac —
Scris ospăţ va paşte turma.

Clopot mare cît un cer
Sunete de drum îmi coase
Din clopotniţele joase,
Prin adîncul meu de ieri.

Peste zare de hotar —
Să mă ducă semnul rar.

GRAVURĂ

Culoarea nopților a înflorit solemn
Stihiile spuzite-n jur de mănăstire;
Voievodul, izvodit din crusta lui de lemn
Și poposit demult, așteaptă-aceeași știre.

Ajunul serilor i-a troienit privirea
Albastră, ca un sunet prins pe sub uluce,
Ce se răsfiră-n larg, odată cu ivirea
Decorului cu zori și-a nopții ce se duce.

Se cumpenesc spre zodii ciuturi, ca spre moarte,
Și-ndeamnă stelele coboară-se în ape;
În preajmă-le vin roii somnului să poarte
Supusul trup, spre-nalturi drumul stins să-i sape.

Înmuguresc prin cioburi de azur chilimuri,
Legendele ce picură-nnoptări pe largi păduri,
Pe sate, pe ogoare încolțite, pe albe țărmuri.
Vezi moarte peste tot, deși nu poți s-o-nduri.

Iar gîndul prins cu daltă-n voievod trecu,
Odată cu-nserările culese la ferești, —
Adulmecînd iubirea-i ce se desfăcu
Ecou de curcubeie-n cîntece s-o crești.

Aşijderea şi lemnul amurgi demult,
Căci veacurile vechi spre cele noi se duc;
Prin sotnii siderale regi învinşi i-ascult
Balade cu voievozi sub umbre moi de nuc

În prag de mănăstire se topeşte-o stea —
Domniţa singură nu poate-a rămînea.

CANTILENĂ

Culege podgoria de lumini şi aur
Culoarea zorilor pentru stihii şi nunţi ;
Aromele din struguri ard verzui în plaur
Beţia de azur la care nu renunţi.

Trec păsări spre ştiute cuceriri,
Văzduhul răcoros, ca muşchiul din păduri,
Le creşte pe-aripi de sfială şi-n priviri,
Albinelor nectarul se-adună pe la guri.

Şi vitele ridică ziua-ncet din păpuriş,
Căci seara dă în spic pe lan şi ape ;
Descîntecul bolnav scăpă de ieri furiş
Norocul pămîntean alt drum să-şi sape.

PAVANĂ

În slava asfinţitului presimt alt drum,
Cînd voi sui, ca-n somn, prin arşiţi şi minuni,
Spre-ntîia mare întîlnire să mă-ndrum.
Azurul liniştea-mi va viscoli cununi.

În umbră-mi stea vrăjmaşă plantă se va prinde,
Să crească, pădureţ, în înoptări curate;
Culoarea anilor să mi-o culeagă-n grinde,
Prin care sufletu-mi reîncolţit să se-arate.

Iar cînd va trece, caldă, seara înspre munte,
Precum trec cerurile înspre somn după sărut,
Supusă stea va încerca să mă înfrunte
În drumul ce atît de greu mi s-a părut.

Şi-undeva, la vre-un hotar,
Mugur alb am să răsar.

BUCURIE

Bucură-te pădure,
Că-n minunea înzăpezirii tulpinelor,
Legende au crescut din toamna călinelor.

Bucură-te, plugarule,
De creşterea tăcută a furtunilor,
A ploilor peste stelele minunilor.

Bucură-te, mamă,
De bunăvestirea-n care ai intrat
Cînd semnele din somnuri te-au lătrat.

Bucură-te, zori de ziuă,
Că în culorile tale de ceaţă
Grîul îşi moaie ultimul fir din mustaţă.

ECHINOX

Răsăritul meu nepământean
În deşerturi de zăpezi căzu,
Să te-astîmpere cu odolean,
Căci în visuri nu te mai văzu.

Stau în dimineaţă runele
Mîinilor, albind în amintiri,
Limpezi, cum îi pîrgul prunelor
Lîngă ţărmul nordic din priviri.

OCEANE

Mari păuni deschide-apusul peste
Orice plecare dintre ape —
Şi dincolo de drum, dacă mai este,
Trupul tău pe ţărm nu-ncape.

Trebuie să rătăceşti ascuns, ca seara,
Prin pădurile uitate, pe sub mări,
Unde rădăcinile se nasc din flori şi ape
Şi-unde nu cresc nici blesteme, nici ocări.

Zilele plutesc deasupra, brumării,
Ciudate, ca un zbor în somn, departe;
Grele bolţi de domuri verzi şi fumurii,
Unde viaţa de lumină se desparte.

N-are loc o stea să şadă,
Şi nici cine s-o mai vadă...

SFÎRŞIT NELĂMURIT

Aplecaţi-vă spre umilinţa porumbului,
Să-l auziţi în nopţi cum pocneşte
Dintre bălegar şi singurătate, spre suişuri
De lumină şi cu ce chiot creşte.

Ascultaţi, cum între prunduri izvoarele se sting
Şi cum de frica oamenilor în rădăcini se-ascund
Apoi prin tulnicele plantelor cum urcă, nevăzut,
Să nu-şi atingă apele în drum spre cerul scund.

Ascultaţi, cum se cunună flăcăii prin cîntec
Şi nunta cum şi-o pregătesc între nesomn şi perne
Ca apoi să intre, amuţiţi, în gheţarii albi,
Cînd mireasa singură în paturi se aşterne.

Ascultaţi, cum pe nesimţite v-a trecut copilăria, —
Cum paşii vă sună a lut şi se opresc în drum,
Ohavnici, ca oierii cînd se strîng sub stele
S-aprindă vreo baladă, s-o mănînce scrum.

Şi mireasa de zăbavă
Cum vă caută prin slavă...

SUFLETE ÎN AZUR

(1940)

MÎINILE MELE

Mîinile mele, urme de dac,
Ploile cheamă spre sate ce tac.

Adună poeme, ca steaua culoarea,
Din inimi tăcute ca marea, ca floarea.

Mîinile mele cresc semne de har
Precum cetăţile-n pietre de var.

Şi nu se îndoaie, nici nu se tem,
Cînd ceaţa se lasă şi singuri sîntem.

Mîinile mele trec prin inele
Către-nserarea baladelor mele.

Şi nu va rămîne din ele un semn
Şi-aş vrea pentru tine plecarea-mi să-nsemn.

SEMNELE GORUNULUI

Cuvintele mele n-au, poate, liniştea
Pe care-o cauţi între ierburi şi păşuni,
Nici albăstriul palid de pe comori
Al flăcărilor ce se clatină printre tăciuni,

Alteori prin fluiere de vise
Lunecă spre munţi şi spre copilărie,
Iar în ceasurile de vedenii suie
Peste spaima morţii, glorie tăriei.

Numai bradul verde şi înalt, subţire,
Mi-a sunat odată drumul peste fire.
Pocnetele crengilor le simt la orice pas —
Şi nu ştiu pe unde umbra mi-a rămas.

De mă va căta, odată, fratele, —
Să nu-mi fie-ascunsă inima-ntre satele
Ale căror stele cresc în fund de mare
Noi solstiţii de corali în miez de sare.

Iar dacă-n ţărnă faţa mi s-o pierde,
Poate că va creşte un stejar mai verde —
Şi o să răzbată, mai uşor, tăriile,
Ca să mă ajungă-n toate copilăriile.

PĂȘIRE

Zborul limpede, ușor,
Peste vîrful tuturor,
S-a lungit și prin pădure
Ofilirea s-o îndure.

Lîngă anii din țărînă
Gîndul n-are să rămînă,
Ci-o să treacă-nsingurat
Tot mai alb, tot mai curat
În cel'nalt, fără de cetini,
Fără somn, fără prietini.

Stelele-n ploi cîntătoare
O să cadă-notătoare,

La vreun țărm le vom surprinde
Cum de trecători s-or prinde.

PRIMĂVARA

Peştii se-ntorc către izvoare,
Ape tîrzii urcă spre lună
Zarea mea grea, zarea mea bună,
Cerbul s-a stins, moartea nu-l doare.

Pentru voievozii duşi după ploaie,
Păsări de-azur crengile-ndoaie.

Palide văi cară din sate
Faguri de basm. Brume lăsate

Se prelungesc, fără hotare,
Pe lîngă anii reci, în uitare.

Sufletul pur, ca o baladă,
Umbre tîrzii caută-n ceaţă, —
Cresc în copaci, fără să-i vadă,
Inimi de lemn altă viaţă.

Apele trec în rădăcini
Ca să întîmpine proaspeţi vecini.

RĂSCRUCE

Ne duc avalanşe piezişe de-azur,
Aşa de grăbit, aşa de impur.

La ţărmul culorilor, mişcîndu-se-alene,
Numai tăcerile pîrguie-n gene.

Goliciunile noastre cu semne pe trup,
La intrare-n deşerturi straiul şi-l rup

Şi se ascund în rădăcini necîntate,
Ca ninsoarea tristeţilor în cetate.

Nu ne mai cheamă neliniştitele mîini, —
Furtunile-s ascunse de săptămîni.

Colinele privirilor ni-s uitate —
Şi nu ştim căror anotimpuri sînt date.

ORĂ TIMPURIE

Hoinărim printre ceţuri de vis şi imperii
Cu oameni, cu plante, cu iernile-nalte,
Cu lupii, cu urşii — de cari nu te mai sperii —
Căci nimeni nu are de ce să tresalte,

De ce să adune din trup toată mierea,
Din faguri lumina s-o ducă la stele,
Cînd suflet şi muguri aşteaptă-nvierea,
Ca bunăvestirea domniţa-n castele.

Drumeaguri deşarte ne duc către sate,
Unde-asfinţitul mai pîlpîie-n vatră,
Dar mîna n-ajunge în timpuri, lăsate
Să biruie-n inimi minunea, căci latră

Din uliţi coclite în lungă-nnoptare
Nu ştiu ce palidă umbră de cîne,
Dar seara o trece-n azur, la hotare,
Cum bobul de grîu din lan trece-n pîne.

VECII

Păduri uniforme din zloată
Descoperă ţărmuri de limpezi culori,
Pentru nesfîrşite turme de gloată,
Rar, drumul culegătorilor de flori.

Fagii înalţi, ca ploile de toamnă,
Întîrzie-n amurguri zugrăvite
Şi fiecărui trecător înseamnă
Ceasul amar, pe drumuri grăbite.

Le însoţesc învolburatele stihii
Cînd ziua se-apleacă peste mîini pustii.

Drumul e atît de larg şi nu-l cuprinde,
Nici de trunchi lumina nu se prinde.

Pescari, nefiresc de subţiri, întîrzie
În larguri de ceaţă şi minune;
Drumeţii pe mal i-aşteaptă să vie
Şi-n ultimă seară să-i încunune.

Ape ciudate urcă în vremi,
Ca-n nopţile sfinte colindele ;
Oamenii intră-n azurul din slavă
Prin neculesele grîne, lin, de le

Aţipesc cuvintele de iertare,
În ceasul greu, nebănuit de lung ;
Tinereţea se îngroapă în fiecare,
Drumu-ncepe sus şi nu-l ajung.

PENTRU FATA-NTÎI

Lîngă faţa ta intrată-n moarte,
Mîinile-mi nici un gînd n-o să mai poarte.

Te-oi căuta în vis şi-n săptămîni,
Te-oi respira prin ultimii plămîni.

Peste-nsinguratele-ţi sprîncene
S-or ridica, odată, buruiene.

Ochii tăi, tăciuni ascunşi în vreme,
Cer cu ploi nu-i va spăla devreme.

Vor fi, poate, insule de semne
Obosite naufragii să însemne, —

Doar în zodii migratoare stele,
Te-or sui la dorurile mele.

Numele-ţi voi însemna pe plante,
Ca să creşti în ele, cum pe pante,

Frica te ţinea să nu-ţi pierzi urma-n ape,
Unde gătelile puteau oricînd să-ţi scape.

Nu mai ştiu ce matinale zări
Mă vor trece peste-aceleaşi mări.

MOARTEA CERBILOR

Primăverile întîrzie să intre în munte,
Să nu li se schimbe-n ceţuri verdele, —
Cerbii trec printre răcori de constelaţii
Către întristarea izvoarelor, unde pier de le

Mai rămîne doar urma trofeelor în ape,
Ca din creşterea în toamnă a ploilor,
Să lunece înspre drumul regilor orbi,
Neumbriţi de răsuflarea sloiurilor,

Nici de bunăvestea unei biruinţi,
Fiindcă zilele le-au fost doar umilinţi.

Drumul ăsta-l vom urca şi noi odată
Prin culoarea anilor, fără strălucire,
Pînă vom ajunge în climatul somnului,
Vegetalele ne vor primi ca amintire.

Norii se vor odihni peste cabane,
În care rădăcinile ne-or sta pe umeri,
Stelele încolăcite printre ceţuri şi legende
Niciodată nu vei putea să le numeri,

Căci la ceasul trecerii
Inima polară
Febrele petrecerii
Le va-nchide-n seară.

TINEREŢE FĂRĂ BĂTRÎNEŢE

Drumurile care ne-au adus pînă aici,
Uite cum s-au oprit lîngă seară —
Şi cetăţile nu s-au iscat din nisip,
Precum nici izvoarele în primăvară.

Pădurile au rămas încă tot sub ape,
Ca liniştea neroită în pădureţi,
Stelele degeaba coboară pe-aproape —
Corbii încă nu s-au ridicat dintre nămeţi.

Umbrele ne cresc fără rost în amurg,
Lîngă turlele medievalului burg,

Din ale căror liniştite cupole,
Pornesc tăcute litanii peste metropole.

Stelele acestor ascunse ceruri
Ne vor îmbia spre dimineți, spre geruri,

Ca să poposim pe undeva prin neguri sure,
Mai aproape, lîngă înserarea din pădure.

Ploile-or fugi de noi ca fetele de iele —
Roua de pe fruntea noastră să n-o spele.

Urmele ne-or șterge buruienile
Precum creșterea pădurilor poienile.

ÎNTOARCERE SPRE LUME

Apropiaţi-vă de anii copilăriei,
De satul lunecat în colindă,
De primii paşi, nesiguri şi timizi,
Porniţi cu-ntîiul basm din tindă.

Apropiaţi-vă de colibele de tăceri,
Unde ţăranii, nedumeriţi, străjuie-n plante
Chemarea frăţească a vremii
Şi a strămoşilor uitaţi prin azurate versante.

Odihniţi-vă măcar o dată
Lîngă rădăcinile vreunui copac,
Să simţiţi, auzind, cum se adună anii
Prin miezul altui ţărm, domol, opac.

Drumul nordului ne cheamă,
Fără inimi, fără teamă,

Înspre marea înnoptare
Unde ceaţa e mai tare

Decît stelele-uriaşe
Coborîte peste-oraşe.

Inima de-o stoarcem,
Nu ne mai întoarcem.

RARĂUL

Liricele creste unduie spre-nalturi
Trecerea prin străveziul pal al ceții,
Urcă spre imensitate doi tăcuți drumeți,
Pe sub molcoma răcoare-a dimineții.

Și urcușul lin, aproape de nămiază,
Pe drumeți, tînjind, îi prinde fără leac,
Ochii li se-ndreaptă spre cabane reci,
Unde s-or opri, cîndva-ntr-un mare veac.

Peste-arhaice comori de voievodese,
Îngropate sub zăpezi aride,
Pașii trec, albind, lîngă blesteme seci —
Să nu intre-n munte bruma ce ucide.

Prin suiș îngust — și bun — ca prin legendă,
Se subție-nfiorați de-nalturi line —
Și Rarăul este-nvins. Ce zări sublime
Îl înconjură-n apusuri pline.

Au întîrziat brîndușile-n zăpadă,
Ca domnițele-ndreptate spre baladă,

Undeva-n iubirile fără de steme,
Cînd copilăria nu li se mai teme

Nici de o înceată bunăvestire,
Nici de trecerea sub înstelate coviltire.

Stăm paznici la aceste ape,
Unde ne-au căzut jucăriile
Şi nimeni nu vine să scape
Ascunse-ne bucuriile.

Ne-au crescut şi bărbi de aşteptare,
Ca piticilor dintr-un basm oarecare,

Ne-au fulgerat pe creştet stele,
Că teamă ni-i cu armele-n răstele.

Brumele ne-au aureolat la tîmple,
Iarba pîn'la gît ni s-a-nălţat
Şi-acuma aşteptăm să se întîmple
Ceea ce încă nu s-a întîmplat.

Cînd vom aţipi în tărie,
Ne vom desface simplu ca o jucărie

Nu ne vom cunoaşte, nu ne vom privi
Şi nici mersul nu ni se va potrivi, —

Căci în noua-ne călătorie,
Fiecare va căuta o altă bucurie.

ÎMPLINIRE

Cerbii urcă spre ceţuri, culmile,
Resfiraţi prin poteci, ca legendele,
Schiturile s-au luminat mai albastru
De apropierea marilor singuratici.

Nicăieri trupurile nu lîncezesc atît
Ca în aşteptarea azurului autumnal,
Ochii, care au biruit înălţimile,
Rătăcesc acum prin fluierele stejarilor.

Ierburile vor creşte peste noi, cîndva,
Mai înalte, poate decît ploile toamnei;
Cine va mirosi din florile aceste nedăruite,
Va fi aproape de noi în fiecare seară.

Cu semnul acestora ne vor ridica dintre chilii
În primă schimbare, poate mai drepţi, poate mai vii..

Pătrund umil, ca-n vegetal culoarea,
Poemul ochilor. Pentru paloarea
Fratelui din legendă, deseori
Împreun mîinile spre cer, iar alteori

Mă urc la mioriţa de imagini,
Ca un voievod tăcut în istorie
Şi parcă n-aş vrea altă glorie
Decît să stau lîngă aceste pagini,

Unde mă-nconjoară copilăria,
Ca izvoarele ascunse bucuria
Azurului înalt din anotimp,
Unde mă voi duce şi eu la timp.

Nu ştiu ce mă tot îndeamnă-anume
Să mă ştiu chemat, undeva, pe nume.

VATRA CU STELE

(1942)

BALADA CIOCÎRLIEI

Plugul ară, ară,
Pentru grîu, pentru secară,

Pentru satele gătite
Şi-n văzduhuri învelite.

Ciocîrlia-n palid nor,
Suie cîntece de dor

Şi se roagă pînă-n seară,
Plugul ară, ară.

Cuibul ei sub funigei
Plugul îl dărîmă-n trei

Şi-l ascunde-n noapte-amară,
Plugul ară, ară.

Norii trec fugind spre zare,
Pasărea fără cîntare

Cade drept ca o povară,
Plugul ară, ară.

Fără apă, fără somn
Crește-n cerul altui domn

Puii ei în lungă seară,
Plugul ară, ară.

Cade noaptea, cade-o stea,
Nu s-aude nimenea.

Între-ascunsele hotară,
Plug de vis mai ară.

BALADA TRISTEȚII

În inima noastră
Cresc liniști de seară,
Ca spicul luminii
În bobi de secară.

Curg sloatele, vîntul,
Prin mirişti şi lozii
Şi urcă spre-nalturi
Ca-n vîrstă voievozii.

Căruțe de lemn
Se-ngroașă de ploaie
Şi tulbure-s toate
Şi toate se-ndoaie.

Cuprindem adesea
Tot veacul în noi,
Dar umbra-l mănîncă
Din palide-i foi.

În vagi anotimpuri
Ne pierdem măsura,
Se pare că-n vis
Ni-i toată arsura.

De dincolo raza
Se scurge în ceață
Și nu-i mai simțim
Licoarea pe față.

Zarea ne-o petrecem
Și-n răcoare trecem.

UMBRELE COPILĂRIEI

Se prelungesc în umbrele copilăriei
Trenele asfinţiturilor de aur moldovene,
Acolo, unde au crescut ca visele,
Înalte, povîrnişurile viclene.

Acolo, unde inima a triumfat iubind, —
Acolo, unde zilele erau lungi cît anii,
Acolo, unde sufletul creştea mai pur
Dintre colinzi, dintre cîmpii, dintre jelanii.

Acolo gîndul nu mai ştie unde să se-abată
Şi nici unde să-şi aplece fruntea ostenită, —
Degetul de lemn nu sîngeră, nu doare —
Şi-unghia nu creşte ca-n noaptea potolită.

Grădinile adînci se reazemă-n baladă,
Iar ceru-şi şterge tîmplele de vechi omete,
Se zbate, auind, în ceţuri tot mai mari,
Un cîntec de legendă, ca ploaia prin pomete.

LEANĂ, LEANĂ

Leană, Leană,
Mi-ai crescut în suflet ca o buruiană, —
Floarea de amurg a stelei singulare,
Ascuțișul ochilor tăi clari nu-l are.

Inima se tulbură, ca bruma-n soare,
Somnul nu mă caută și seara doare,
Șerpii sîngelui se-ncolăcesc prin vine,
Ca în munte-nzăpezitele lavine.

Lîngă porțile duminicii, inele
Aburesc de dor, ca sunetu-n cinele.
Tu te-nalți din sufletu-mi ca o dumbravă,
Fără vîrstă, fără moarte — numai slavă.

Din rusaliile stelei, constelații
Înnoptează lîngă tine, peste spații,
Iară creșterea gătelii din livadă
Joc de flori îți pregătește să te vadă.

De-ai cunoaşte anii din copilărie,
Cum s-au adîncit în zarea aurie
Şi cum caută odihnei o cetate
Ca să nu mai poată nimenea răzbate

Pînă la hotarele înzăpezite,
Unde nu ajung colindele, păzite
De stelarii capricorni, să nu s-adune
Lîngă satu-nfierbîntat de semnele străbune.

Preajma ţi-o cunoaşte nesfîrşitul dor,
Trupul ţi-l descîntă magicul decor,
Ţi s-aruncă-amurgurile-n păr şi-n geană,
Leană, Leană.

STINGEREA LIVEZII

Se stinge inima livezii
Ca-n patimă amarul dor, —
De-aici aş vrea ca să cobor
Spre primăverile zăpezii.

Dar n-am putere să dobor
Din mine timpul — şi hurezii
Pîndesc din umbrele grămezii
Căderea primului odor.

De dincolo copilăria
Nu mai răzbate pîn' la mine
Şi nu mai ştiu de bucuria
Re-ntoarcerii. Timpu-i tot mai mare,
Cresc ierburile tot mai pline
Pe anii mei, ca pe hotare.

IARNĂ RURALĂ

Printre întristatele omete,
Satul creşte-n palidă furtună, —
Dorul ploilor din corn de lună
Şi din nevăzuta zării sete.

Serile colindă prin livadă,
Pe sub visul merilor fierbinţi —
Parcă respiră uşor uitaţii părinţi
Întorşi către pustia ogradă.

Viscolele-au amuţit spre miazănoapte,
Ca şi turnurile cenuşii de fum, —
Strînge-azurul laptele ceresc din drum
Pentru seara fructelor necoapte.

Rătăceşte sufletul prin amintiri,
Ca prin uliţi înserările domneşti, —
Basmele se-nşiruie după fereşti,
Ca troienile, tîrziu, după clădiri.

Nu mai e hotar sub stea,
N-are-n cale cin' să-i stea...

ÎNTRISTAREA FAGILOR

Sunetul orelor încetează în inimi,
Fără spaimă şi fără primejdii,
Ca un orizont crestat sub frunte,
Unde nu mai cresc stîlparele nădejdii.

Ochii sînt pustii ca miriştele,
Miezul nici unei lumini nu-i pipăie, —
A-nserat sub gene pămîntene
Şi atît de nefirească pripă e

C-o stea nu poate să se-aplece
Lîngă tîmplele culcate în răcoare.
Ape obosite duc spre alte taine
Ochii fratelui ca pe-o licoare.

Sîngeră nervurele prin frunze
Ca sudalmele. Iar după mersul
Apusenei purpuri trece steaua
Care-ncondeiază rodnic, versul.

FERESTRE ABURITE

Din periodice şi inedite

(1943—1950)

SOLEMNELE CULMI

Solemnele culmi se deschid
În asprele inimi de piatră —
Şi mîinile cad peste blid,
Asemeni cenuşei din vatră.

Se-ntorc primăverile, toate,
Să-nvie din moaşte lumina.
Ţărîna pustie nu poate
Culege din patimă vina.

O stea dintre brume răzbate —
Şi urcă spre cer alba-i faţadă,
Tulpina-i uscată se zbate
Prin gresii, — dar cine s-o vadă?

Și cine să-i prindă culoarea
Mîncată de pietre, de ploi,
Cînd vîntul se pierde-n ogoare
Iar vremile trec peste noi?

Atît de adîncă-i fîntîna,
Cu ghizduri atît de uscate,
Că sună lumina, păgîna,
Și nimeni nu poate să cate

Cum orele cresc lîngă stele
Și anii prin trunchi în inele.

TREC UNELE ZILE

Trec unele zile neştiute,
Cînd inimile uită să iubească
Satul şi ogorul acela mut —
Şi-acoperişurile pădurilor de iască.

Vin unii oameni de departe
Şi pleacă — şi pleacă mai departe...

Nu se opresc nici prin oraşe, nici prin sate,
Ci trec molcom ca apele,
Cu mîinile grele, lăsate
Să ducă paloşe, sapele.

Şi curg într-una — nevăzuţii, străbunii
Duşi de seninuri, de zarişteа lunii.

Ce repede se despart copilăriile de noi
Şi cît de tăinuite se ascund în basme,
Aşa precum în fiecare toamnă după ro
Se-ascund culorile-n păduri ca nişte iasmi.

Nici-o duminică nu ne aşteaptă în sat,
Să strîngem de pe lespezi nucile la cununie,
Morişca din părîu a lunecat cu malul,
Poveştile-s în cimitir, ca auru-n mumie.

Şi anii sînt mai mici şi verile-s mai scurte, —
Răcoarea orelor pe aripile toamnei ne adastă,
Stîrnitul anotimp mai limpede-i într-o gutuie
Decît în toată slava bucuriei noastre, vastă.

Cu gîndul strîns într-un pahar de rouă, nebăut,
S-o ridica din margine de stea tîrzie floarea;
Vor cununa cereştile inele mîini nesigure
Iar inima-n pămînt şi vis îşi va rodi culoarea.

PRESIMȚIRI

Singurătatea e, uneori, atît de stranie,
Ca un amurg deasupra pădurilor arse,
Copacii întind brațele disperate spre cer:
Uscatele ramuri, de umbletele sevei stoarse.

Din nou sînt singur, copleșit de neguri,
Și steaua ce-o aștept tot întîrzie,
Vor trece alte ploi cu ape-nvolburate,
Întunecîndu-mi toamna umedă, cărămizie.

Poate și alte măguri s-or ivi din pîcle
Asemenea prundișurilor de sub ape.
Voi fi același? Fi-voi poate altul?
Mă voi pierde-n zare, sau voi fi pe-aproape?

Nici un semn, de nicăieri, nu-mi dă de știre.
Clipele-s atît de lungi, — și ce departe-i cerul;
Răscolesc prin amintiri, ca-ntr-un caiet de stihuri,
Mă-nvălui în beția altor vremi. Lăicerul

Anilor de-atunci mai poartă urme stinse,
Încremenite-asemeni scoicelor în pietrele de var,
Deasupră-le lăstare lungi, subțiri ca-alunul,
În fiecare nouă primăvară, tot mai mulți răsar.

Atîtea stele strălucesc! Dar unde-i steaua mea
Că n-o zăresc de cînd o cat într-una?
Și-atîtea îndoieli mă-nconjură, mă strîng, —
Cît de ciudat plutește iarăși luna.

Pe-aproape simt umblînd mîini moi și nevăzute
De parcă cineva-ar căta să mă sărute...

VISUL MAMEI

Mi-a povestit mama, azi dimineaţă,
Că a visat ape tulburi şi multă ceaţă, —
Că o potecă înaltă, cotind spre apus,
O tot îndemna să vină în sus.

Pe-alături umbla grîul alb ca zăpada,
Cu sulițele spicelor lucind,
Tulpini aburind,
Să schimbe la faţă livada.

Şi-arzînd de arsura nuntirii,
Se-ntindea peste marginea firii,
Iar spicele aruncau printre degete leasa
Să-şi prindă din nefiinţă mireasa.

Spre seară, mama se făcu atît de uşoară
Că n-a mai fost pentru nimeni povară...

Au întomnat miresmele, s-a subțiat lumina,
Și lespezile Dragomirnei tot mai rar vibrează
De pașii pelerinilor coborînd colina.
Pretutindeni numai pîcla mai rămase trează.

De lîngă strane s-au desprins în vagi stihii
Tristețile acelor oameni, de atunci,
Alăturea de inimă, alăturea de prunci,
Pe care așteptarea i-a făcut stafii.

Lîngă porți de stele nimeni nu-i la pîndă;
Arborii s-au răsucit de ceață și furtună,
Nici coarnele de cerb nu are cin' să vîndă
Și stau așa ca anii — nimeni nu-i adună.

În codrii de la nord, uneori, totul se întunecă,
Dumbrăvile culorilor rodesc încet.
Doar voievodul de la Putna spune că
Rănile deschise au gură de profet.

ÎNTOARCERE ÎN VIS

Ne vom întoarce tot mai goi
Spre țara visului domnesc
Pe unde azi tristeți doinesc,
Fără ciobani și fără oi.

Amarnice furtuni se zbat
Și umbrele-s așa de lungi,
Că niciodată nu le-ajungi
Cînd trec mahmure peste sat.

Livezile s-au istovit
De-atîta secetă-n pridvor.
Sînt stingeri peste tot, e dor.
Și-arar ies stele spre-asfințit.

Și nimenea nu mai cunoaște
Cînd seara pe coline-amurge,
Cum seva lunei lin se scurge
Pe verzi-întunecate moaște.

Spre țara unde numai noi
Mai creștem fără să se vadă,
În stema albă de baladă
Ne vom întoarce tot mai goi...

OȘTEANUL DIN ISTORIE

Ați simțit vreodată cum crește pămîntul
Pe tîmpla oșteanului, pe mîini, în memorie,
Cînd trupul i se îndoaie prin istorie,
Iar moartea îi curmă avîntul?

Inima lui ca o colină de soare,
Nepămîntenei dumbrăvi se închină, —
Umbra săbiei de alături e plină
De nejilită, ascunsă strînsoare.

Pleoapele sîngerii și le apleacă
Udate de seara urcată pe culmi;
Paseri mute se lasă din ulmi
Lîngă frumosul oștean — și-l dezbracă...

Numai singura biruință îl știe
Și fata cea iute ca o prigorie, —
Oșteanul e fagul înfipt în istorie
Pe care balada îl crește din glie.

CONTUR

Cerul e amar,
Ţărmurile-s grele,
Norii n-au hotar,
Gîndul n-are stele.

Mîna se ridică,
Zarea n-o ajunge, —
Ceaţa pală, mică,
Sufletul mi-l frînge.

Ochii trişti apun
Şi se face seară, —
Inimile-şi spun
Greaua-le povară.

Apele s-au stins,
Ploaia nu mai cade.
Lanul e încins,
Grîul scade, scade.

Norii n-au hotar,
Gîndul n-are stele —
Cerul e amar,
Gîndurile-s grele.

INSEMNELE ANILOR

(1952—1972)

LIVEZILE TINERE

Anii limpezi își ascund paloarea,
Rotunjind încete anotimpuri, —
Crengile se-ntind și pipăie prin timpuri
Jocul fructelor dorite, floarea...

Merii încă n-au dat rod, nici prunii,
Nici cireșii cu tulpini de-adolescent.
Ploile zădarnic au erupt recent,
Mugurii stau muți în leagănele lunii.

Ploile zadarnic au erupt recent,
Înfășate-n scutece cărămizii,
Nu-i departe ora cînd se vor trezi
Cu pleoape umede de somn cleios.

S-a pornit o arșiță neplină
Și urzică dulcea lenevie.
Tulburate-adîncuri reînvie
Gemetele vieții spre lumină.

Degetele timpului ușoare
Ciocăne-n livezi ca niște ghionoi
Depărtate, lin. Și degetare moi
Porțelanele-și deschid în soare...

RÎURILE PATRIEI

Cînd limpezi, cînd tulburi,
Rîurile patriei mele par dese nervure
Despletindu-şi ape domoale ori repezi şi dure
Peste pieptul lanurilor, prin pîclele sure, —
Cînd limpezi, cînd tulburi.

Cînd vara, cînd toamna,
Se-ndeasă spre-nalturi ploi nevăzute,
Iar altele-şi pleacă frunţile mute
Ţarina tînără lung s-o sărute,
Cînd vara, cînd toamna.

Şi ziua şi noaptea,
Apele acestor rîuri sting arşiţa, durerile,
Oftatul sălciilor cînd murmură tăcerile,
Plutaşilor le leagănă, neîntrerupt, poverile,
Şi ziua şi noaptea.

În calea lor lungă,
Cuprind, uneori, albele şolduri de fete,
Cînd amiezile-s culcate pe vaduri de sete,
Atunci apele rîurilor curg line, încete,
În calea lor lungă.

Cînd limpezi, cînd tulburi,
N-au liniște rîurile patriei mele.
Pe vremuri au stat stavili puhoaielor grele,
Azi duc pretutindeni lumini mari de stele.

Cînd limpezi, cînd tulburi,
N-au liniște rîurile patriei mele.

AMURG

E clipa cînd tace sirena,
Cînd suluri de fum se sting în azur,
E clipa piezişelor umbre
Rotindu-şi penajul în jur.

E clipa spumoaselor ceţuri
Plutind ca un gînd obosit,
Cînd zarea-şi subţie conturul
Topindu-l sub creste cosit.

E clipa cînd stelele umblă
Şi-ating macaralele noastre,
Cînd grîul se-ndoaie de vise
Şi-l leagănă ape albastre.

E-o clipă solemnă, e schimbul
Diurnului nostru profil, —
El n-are răspîntii nici praguri,
Ci-asemenea-aromei din faguri

Dă vieţii culoare şi stil.

VIS

Basmul l-am sfîrşit. Copilul doarme,
Duhurile serii-s fără arme:
Fulgerele, ploaia, norii, vîntul,
Şi-au pierdut podoabele, avîntul.

Cea mai limpede a nopţii oră
Trece lin prin liniştea sonoră.
Dincolo de umbra-i de beteală
Umblă, singură, lumina goală.

Străvezii sînt lucrurile toate;
N-au copilărie, n-au etate.
Rătăcind copilul printre ele
Se lovi de una dintre stele.

Şi ţipînd, probabil de arsură,
Buzele lui pămînteşti gemură,
Aducînd din vasta depărtare
Şi ecoul stelei încă-n floare.

LUMEA SUNETELOR

Obositele cuvinte nu adorm,
Ci, asemenea şuvoaielor trezite
De ademenirile fluviilor solemne,
Lunecă incendiind seminţele-nzăpezite.

În lumea nevăzută a sunetelor,
Gîndul îşi reflectă toate feţele,
Strălucind ca şarjele cînd devin fluide
Şi îşi schimbă, necontenit, suprafeţele.

Aproape de oameni, de inima lor bună,
Sunetele se prefac în flăcări, în fîntîni,
În curcubee, prevestind retragerea ploilor,
În stele, pipăind nemîngăiatele noastre mîini.

În lumea nevăzută a sunetelor
Cuvintele devin limpezi ulcioare,
Sunînd de durerile şi de bucuriile anotimpului.
Cînd sunetul se stinge şi cuvîntul moare.

AȘTEPT NINSORILE

Aștept ninsorile, înaltele, sublimele ninsori,
să-și dezlănțuie singurătățile neîncepute,
uscatelor amurguri, urcînd coline cu pașii rari,
să le-ntindă plase violete, umede și mute.

Aștept ninsorile în arhitectura albelor catrene —
secundele-ndesate-n inimi cu bătăi încete,
respirînd sub apăsarea linelor troiene,
să le-ndrepte umerii încovoiați de brazdele discrete.

Aștept ninsorile și piste neted ondulate
de limbile ne-nzăpezite ale iscusitului vînt
ca-n nemișcarea buzelor fierbinți, necăutate,
lunecînd pe schiurile gîndului purificat, răsfrînt
prin reflexele albăstrii ale zăpezii mate,
să aburească cea dintîi chemare, unicul cuvînt,

al cărui țipăt să-nsemne pe zăpadă
caligrafia dîrelor pe-a căror urmă o să cadă
vertebrele luminii — desfăcute — toate cîte sînt,
spre inima seminței adormite sub pămînt.

PASTEL PRIMĂVĂRATIC

Cît de puţine zile au florile
Să-şi aleagă din risipa lui aprilie culorile,
Născîndu-se cu ochii umezi în fiecare clipă
Din fuga apelor subţiri, zbătîndu-se neliniştite
Ca-ntîiele vîrteje ale lunii răscolind în pripă
Seminţele flămînde din ţărînă, cu frunţile turtite.

Ploaia nu ajunge să le scalde, să le spele,
Lunecă prea repede firavele secunde
Spre cabanele întredeschise dintre stele —
Şi nimenea nu ştie cum, pe unde,
Li se-nchid duioasele pleoape, —
O fi departe, o fi pe-aproape?

Numai cînd deşcalecă vîslaşii serii
Curcubeie somnoroase să le-adoarmă,
Curioase, se trezesc culorile dezgolindu-se uşoare,
Fără larmă, —
Florile-şi ridică braţele fierbinţi:
E clipa-mperecherii...

OBOSEALA MIRIȘTILOR

Peste oboseala tulbure a miriștilor mai plutește doar
Surîsul palid al toamnei risipindu-și molcom orele,
Învăluite în neliniștile lui Septembrie. Arar
Ogarii umbrelor, subțiri, lunecă alături de sonorele
Sclipiri ale amurgului neîmplinit, hoinar.

Din nebunia galbenă a frunzelor rămase
Fără respirație, apăsate de tristeți, de ploi,
Presimt înspăimîntate zboruri, furtunoase,
Tînjind după umerii văzduhului, după noi,
De teama prăbușirilor violente, dulci, frumoase.

Oriunde își abate turmele singurătății sale,
Toamna are, pretutindeni, aceleași respirații nude,
Aceleași semne de primejdii învăluite-n cețuri pale.
Spre munți urcînd, din șesuri, printre cetinile crude,
Flamurile-i înserează între lespezile lunii vegetale.

PE OBCINĂ

Sînt, poate, unicul drumeț ce întîrzie
Urcînd domoale obcine bucovinene;
De-aici amurgurile-și schimbă, lin, culoare, —
Iar seara-și mișcă-ncet imensele-i sprîncene.

Ascult cum sună fagii vechile balade,
Prin dunga frunzelor netulburate încă
De-mbrățișarea brumei, nici de setea toamnei.
Plesnesc semințele de liniște adîncă.

E ora cînd se-ntorc furtunile încete,
Foșnind ca ploaia-ntîrziată prin pădure, —
Un aer rumen, gras și dulce, își agită
Coloanele-nserării prinse-n roș de mure.

De-aici, din obcină, pornesc în lungi migraţii
Sprinţarii capricorni şi ciutele abile;
Ţîşnind, ascunse ploi le-acoperă plecarea
Spre crestele spumoase ale altei zile.

Aici, pe obcină, se strîng în palma nopţii
Insignele de-argint lovite de tristeţe,
Căci piepturile-n care au lucit odată
Se odihnesc, de mult uitate, sub fîneţe.

Şi numai brazii limpezi, numai ei adună
Semnalele solstiţiului arzînd de-o lună.

COPACII CĂRUNŢI

Mă întristează, seară de seară,
copacii cărunţi,
copacii de pe ale căror umbrite frunţi
doar pîcle coboară.

Frunzele tot mai des, tot mai prelung,
pe crengi le-ntîrzie, —
umbra lui octombrie curgînd străvezie
i-adastă-ndelung.

Vuietele primăverii răscolind agitate
lumini dinspre sud
şi semnele ei fierbinţi abia le mai aud
cum trec pe-nserate.

Copacii cărunţi se-apleacă spre glie
cu fiece clipă,
topindu-şi inimile albe, fără pripă,
în seva lor vie.

POARTA DE LEMN

În fiecare poartă de lemn încrustată,
Pîlpîie gîndurile înşirate de-o daltă
Şi o inimă bîntuită de nelinişti,
Adunate frumos laolaltă.

La glezne-i cîmpia uşor fluturînd
Bănuţii de aur ai spicelor grase;
Mai sus, somnoroşii ştiuleţi de porumb
Atîrnă în scutece verzi de mătase.

Coline-argintii, luminînd depărtat,
Bătrîne zăpezi netopite prefiră,
Cu umbrele zilei se joacă dansînd
Cocoşii văratici, pe gardul — o lîră.

Prin brazii tomnatici, cu gene brumate,
Alunecă stele sunînd îndelung
Spre poarta de lemn încărcată cu stele
Ce străjuie obcina spre Cîmpulung.

CHEM ROADELE CÎMPULUI

Chem roadele cîmpului şi ele vin supuse,
Strig fructelor să coboare din pomi
Şi ele coboară
În palma mea uşoară,
Fiindcă numai eu le aduc apă-n
Fiecare seară
Şi le scap de rapăn
Crengile, tulpinile.

Numai eu le trimit toate albinele
Să le pieptene florile,
Schimbîndu-le polenul
Şi culorile.

Cînd arşiţa-i învăluie
Cu braţe subţiri şi uscate,
Numai eu le aud
Cum suspină după ploile de sud
Să nu zăbovească peste oraşe şi sate.

Atunci deschid zăgazele să iasă apele,
Cîmpiile şi livezile, adape-le.

Toamna ascund livezile după perdele
Albastre de fum şi de ceaţă
Să nu dea peste ele
Brumele umblînd viclene pînă-n dimineaţă,
Nevăzute de lună, de stele.

ÎN PĂDURILE DINSPRE APUS

În pădurile dinspre apus
Cînd liniște-a-și desface străveziile-i flamuri,
Se aud pașii zimbrilor trecînd încet,
Asemeni umbletului dimineții printre ramuri.

Pietrificatele urme de copite:
Semințele întîiului descălecat,
Ies de sub lespezile vechilor legende
Luminînd hotarele de piatră pe unde-au călcat.

Bătrînii mei la chemarea doinei,
A liniștii cîmpiilor cu rodul necules,
Să adune amforele cu balade
Îngropate lîngă fagul de-o săgeată argintată-ales.

Sufletele strămoșilor s-au transformat în zimbri
Ademenindu-i spre pămînturile bune,
Unde miresmele-nserărilor carpatice re-nvie
Toamnele de aur, hramurile inimii străbune.

APA BĂUTĂ DIN PALMELE TALE

Apa băută din palmele tale,
Mici cît alunele,
Mistuie-naltele amiezi estivale, —
Zborul la unele
Şi sunetul ploii rotindu-se-n vale.

Stelele, bunele,
Cad ca seminţele duse de vînturi
Peste rotundele
Palme-nmuiate-n fîntîni şi pămînturi
Strivindu-şi secundele.

Apa băută din palmele tale,
Pură c-aromele
Cetinii tinere,
Sparge fantomele
Aduse de umbra pădurilor goale.

Ies rădăcinile
Guri deschizînd, însetate, să beie
Toate luminile
Purtate pe umeri de reci curcubeie
Lîngă vecinele
Frunți năpădite de ani și visare.

Apa băută din palmele tale
Ține de foame, de somn și de cale.

TĂCUTA BUNĂTATE-A PLOII

Tăcuta şi puţina bunătate-a ploii,
Jucînd în palmele lui ascunse în pămînt,
Sporeşte miezul pîinii, culorile solstiţiului
Şi toate bucuriile din lume, cîte sînt.

Asemeni rădăcinii ce-şi adună sarea
Cu buzele în vîrstele ţărînii risipite,
Mi-adun ulcioarele de doine şi balade
Tristeţea vîntului străin să nu le mai agite.

În ele regăsesc obîrşia strămoşilor, mîndria
Celei dintîi izbînzi, taina primei zile,
Primul foc aprins sunînd din vele roşii
Apropierea anotimpurilor calde şi fertile.

Paşii luminaţi de plante şi de stele
Mi-i port alăturea de fructele rotunde,
Simt sufletul străbunilor cum mă învăluie
Oriunde aş păşi, oriunde.

ÎN LUMINA DULCE-AMARĂ

În lumina dulce-amară,
Număr stelele de-aseară
Stînd s-aud cum se destramă
Faţa ta-n livadă, mamă.

Cum se duc pe alte căi
De cicoare ochii tăi,
Gîndurile-ţi cum se lasă
Peste grinzile din casă.

Degetele-ţi s-au oprit
Între-apus şi răsărit,
Adormind lîngă recolte
Mute stînd sub porţi involte.

În livada cu alune
Umbra ta nu mai apune.
Simt cum fiecare fruct
Tu îl mîngîi ne-ntrerupt.

CĂILE DE TAINĂ

Întindem mîna după amurguri, după păsări,
După orele albite lîngă fluvii prea frumoşi,
Păzind toate fructele pămîntului de rugină
Şi inima ţării urcînd dinspre strămoşi .

Ne arcuim trupul subţire între noapte şi zi,
Căutînd rodii nepătate de soare şi lună ;
Fiecare clipă-mpodobită cu miresmele anotimpului
Ne apropie lin de vatra străbună.

DATINA PĂMÎNTULUI

Datina pămîntului meu, datină
Prin vîrstele de aur ale ţării îşi clatină

Drapelele albe, drapele albastre,
Drapelele roşii curgînd laolaltă :
Seminţe de dor ale inimii noastre,
Niciodată singure sub vremea înaltă

Frumoşi în lumina de-armindeni,
Străbunii veghind din anotimp, pretutindeni,
Prin buciume de lut, din pulberi, ne sună —
Adunînd pentru noi ploile, chemînd vremea bună.

Din steme de-argint, din culoare,
Ţin palma-ndreptată spre zare
Întinsul tău ţară scrutîndu-l
Cu lungul privirii nestinse, cu gîndul.

Din gestul culorilor curg ore și ape,
Pe umerii toamnelor arse de brume,
Și tihna strămoșilor nu mai încape
În taina baladei ascunsă de lume.

Numai datina pământului meu îl culege
Din lemnul pădurilor, din țarini, de-oriunde
Se iscă largile-oglinzi ale clipei pribege
Și orele rădăcinilor noastre fecunde.

MERELE DE IARNĂ

Cîteodată,
Inima livezilor sună toamna prelung
După merele de iarnă prea timpuriu plecate
În panere reavăne de salcie, brumate,
Să nu se mai întoarcă niciodată.

E un drum de poeme şi taine
În căutarea pîrgului şi a culorilor verii,
După care oftează, zi de zi, în peregrinarea lor
Peste anotimpuri, merii.

Numai sîmburii de nuanţa amurgului,
Păstrează imaginea şi căldura bună a livezii,
Mirosul ţărînii din care au supt
În leagăn de ramuri, neîntrerupt,
Soare şi stele,
Visînd, necontenit, să se întoarcă
În acelaşi pămînt al patriei mele.

CUPRINSUL

Prefață 5

Solstiții (1936) 13

Cuvînt înainte 15
Pridvor cu voievozi 16
Trecere simplă 18
Gravură 19
Cantilenă 21
Pavană 22
Bucurie 23
Echinox 24
Oceane 25
Sfîrșit nelămurit 26

Suflete în azur (1940) 27

Mîinile mele 29
Semnele gorunului 30
Păsire 31
Primăvara 32
Răscruce 33
Oră timpurie 34
Vecii 35
Pentru fata-ntîi 37
Moartea cerbilor 39
Tinerețe fără bătrînețe 41
Întoarcere spre lume 43
Rarăul 45
Urme 47
Împlinire 49
Popasuri în cărți 50

Vatra cu stele (1942) 51

Balada ciocîrliei 53
Balada tristeții 55

Umbrele copilăriei 57
Leană, Leană 58
Stingerea livezii 60
Iarnă rurală 61
Întristarea fagilor 62

Ferestre aburite (1943—1950) 63

Solemnele culmi 65
Trec unele zile 67
Stihuri pentru timp 68
Presimțiri 69
Visul mamei 71
Întomnările mele 72
Întoarcere în vis 73
Oșteanul din istorie 74
Contur 75

Însemnele anilor (1952—1972 77

Livezile tinere 79
Rîurile patriei 80
Amurg 82
Vis 83
Lumea sunetelor 84
Aștept ninsorile 85
Pastel primăvăratic 86
Oboseala miriștilor 87
Pe obcină 88
Copacii cărunți 90
Poarta de lemn 91
Chem roadele cîmpului 92

În pădurile dinspre apus 94
Apa băută din palmele tale 95
Tăcuta bunătate-a ploii 97
În lumina dulce-amară 98
Căile de taină 99
Datina pămîntului 100
Merele de iarnă 102